

Bespreking van het boek
STROMINGEN IN KATHOLIEK NEDERLAND

Het boek 'Stromingen in katholiek Nederland', geschreven door Lodewijk Winkeler, geeft veel informatie over nieuwe bewegingen in de r.-k. kerk. Als de schrijver kijkt naar vitaliteit, bewegingen en stromingen in de katholieke kerk anno 2004, dan vallen hem vooral de nieuwe bewegingen op.

Omdat hij zelf geen representant is van een van de nieuwe bewegingen - hij baseert zich vooral op literatuur en websites - heeft zijn boekje een bepaalde objectiviteit. Hij schreef het op verzoek van de uitgever en kreeg daar drie maanden de tijd voor. Er staan nogal wat detailfouten in. Daarom is een aanvulling gepubliceerd op internet. Zie 0133 op www.stucom.nl.

Winkeler was begin jaren negentig algemeen secretaris van de Mariënburchvereniging, waar hij nog lid van is. Hij werkt aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Eerst blikt hij terug op de periode vóór het Tweede Vaticaans Concilie, toen er voor de leken de Katholieke Actie was, die zich in Nederland uiterst moeizaam ontwikkelde. 'Gelovigen die in spiritueel opzicht (...) wat meer "ambities" hadden dan alleen de vervulling van hun gewone kerkelijke plichten' werden aangetrokken door orden en congregaties.

VERNIEUWING EN POLARISATIE

Het hoofdstuk over vernieuwing en polarisatie in de periode 1970-2000 gaat over groepen die hij indeelt in 'vernieuwingsbewegingen' en 'conservatieve groeperingen'. Bij de eerste noemt hij o.a. de Acht Mei Beweging en de Mariënburchvereniging, bij de tweede o.a. het Contact Rooms-Katholieken (CRK). Als hij van deze periode de balans opmaakt stelt hij dat de progressieve bewegingen die 'de vernieuwingen van het Tweede Vaticaans Concilie en het Nederlandse Pastoraal Concilie wilden voortzetten' van grote invloed zijn geweest. 'Zij lijken echter in hun georganiseerde vorm de langste tijd te hebben gehad, omdat ze geen instemming en medewerking kregen van de kerkelijke hiërarchie.'

Bij het zo op een lijn zetten van deze twee concilies had hij hier ook wel mogen melden dat zowel tijdens als na het Nederlandse Pastoraal Concilie bijzonder weinig gedaan werd met de letterlijke besluiten van Vaticanum II.

En het verdwijnen van de Acht Mei Beweging had wellicht als belangrijkste oorzaak dat er zich nauwelijks jongeren bij aansloten.

'Ook het voortbestaan van de enkele, zeer kleine, streng conservatieve groeperingen is wankel', schrijft Winkeler, terwijl hij denkt dat het CRK een soort brug vormt 'tussen gewone, vaak gematigd conservatieve, kerkleden' en de nieuwe bewegingen. Die functie heeft het CRK misschien inderdaad een tijd lang gehad, maar na 2000 toch niet meer.

BEKERING VAN DE KERK

In het hoofdstuk 'Zoeken naar zin' beschrijft hij huisgemeenten, leefgemeenschappen en vormingshuizen. Daarna gaat de rest van het boek - de helft - over de *nieuwe bewegingen*. Hij beschrijft er negenentwintig. Deze bewegingen 'bepleiten geen aanpassing van het geloof aan de wereld, maar liever een aanpassing van de wereld aan het geloof'. Hun uitgangspunt is volgens Winkeler: verbeter de wereld, begin bij jezelf. '*Spirituele vernieuwingsbewegingen* is dan ook de beste aanduiding voor deze bewegingen, met alle accenten die men in deze terminologie kan leggen: spirituele bewegingen, spirituele vernieuwing, vernieuwing van de persoon, maar ook van de samenleving'. Ze willen 'binnen de kerk functioneren, ook als zij een "bekering" in spirituele zin van de kerk zelf op hun programma hebben staan.'

Voor het goed beschrijven van bewegingen en centra had hij meer onderzoek en navraag mogen doen. Met name in de hoofdstukjes *De charismatische beweging* en *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* staan veel fouten, onder meer in de naamgevingen en jaartallen. De verbeterde informatie staat op www.stucom.nl als document 0133.

Stromingen in katholiek Nederland - Lodewijk Winkeler (Uit de serie Wegwijs), uitgeverij Kok - Kampen 2004, ISBN 90 435 0889 6. Prijs: 14,90 Euro.

Kees Slijkerman

Meer over Nieuwe kerkelijke bewegingen: www.stucom.nl/bewegingen
Dit is document 0139 op www.stucom.nl